SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятаймо про Україну!

112. JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, JUNE 15, 1993. CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 15-го ЧЕРВНЯ 1993. Ч. 112. РІК С.

УК ЗВЕРНУВСЯ ДО НАРОДУ

Київ (УНІАР). — Тут у четвер, 10-го червня, Президент України Леонід Кравчук звернувся до народу й закликав усі політичні сили припинити „розігрувати карту кризи Уряду". Президент підкреслив, що в нинішній ситуації „можна працювати тільки об'єднавши свої зусилля". Л. Кравчук підтримав пропозиції щодо проведення виборів усіх гілок влади, але зазначив, що в політичному та економічному хаосі цього зробити неможливо. Спочатку треба ухвалити закони про вибори.

Президент закликав утримуватися від силових способів політичної боротьби, щоб уникнути братовбивчих зіткнень. Він також сказав, що всі питання треба вирішувати в такий спосіб, щоб не втратити незалежности та не зупинити процесу демократизації. За його словами, Президент і Уряд працюють інтенсивно, вивчають усі пропозиції та намагаються послабити ціновий удар. Працюють також над створенням рівних умов для всіх суб'єктів господарювання, незалежно від форм власности, істотними змінами кредитно-фінансової та банківської систем тощо.

Прем'єр-міністер України Леонід Кучма доручив віцепрем'єрам, міністрам та керівникам відомств терміново підготувати свої пропозиції та внести на розгляд Кабінету Міністрів. Питання, що потребують рішення Верховної Ради, Уряд передасть на її пленарне засідання.

Донецький страйковий комітет своє ставлення до промови Президента виявив тим, що повідомив, ніби учасники мітингу на Октябрській площі в Донецькому, недослухавши звернення Л. Кравчука, виключили телевізор, встановлений на площі. Проте, присутній там кореспондент УНІАР засвідчив, що учасники мітингу дослухали звернення Президента до кінця. Однак вони продовжують страйк, настоюючи на своїх основних вимогах: резигнації Верховної Ради і Президента та надання регіоно ві самоврядування.

Президент Кравчук покищо не зустрічався з керівниками альтернативних профспілок, пов'язаних із шахтарським страйком. Натомість, домовився найближчим часом зустрітися з лідерами тих профспілок, які й досі традиційно називаються в народі „офіційними", або „державними", хоч давно проголосили себе незалежними. Зокрема, Президент зустрінеться з лідером Федерації профспілок України Олександром Стояном.

ГЕЛЬМУТ КОЛЬ ВІДВІДАВ УКРАЇНУ

Київ (УНІАР). — Сюди в середу, 9-го червня з офіційною візитою прибув Федеральний канцлер Німеччини Гельмут Коль. На летовищі в Борисполі його зустріли прем'єр-міністер Леонід Кучма, міністер закордонних справ Анатолій Зленко та інші офіційні особи. У короткому інтерв'ю для преси Г. Коль сказав, що давно мріяв здійснити візиту в Україну і що відносини з Україною для Німеччини дуже важливі. Для обидвох країн, на його думку, є добрі шанси побудувати нові мирні й дружні відносини.

Президент України Леонід Кравчук прийняв гостя у Маріїнському палаці, де, з участю Л. Кучми та голови Верховної Ради Івана Плюща, відбулися українсько-німецькі переговори та врочиста церемонія підписання декларації про основи відносин між Україною і Німеччиною. Після підписання Л. Кравчук у заяві для преси сказав, що Україна надає пріоритетного значення взаєминам з Німеччиною. Г. Коль додав, що уже в першому абзаці декларації обидві сторони продемонстрували свою зацікавленість у побудові об'єднаної новими вартостями Европи, яка має жити в умовах миру і співпраці.

Наступного дня Г. Коль зустрівся з прем'єр-міністром Л. Кучмою та провів підсумкову зустріч з Президентом Кравчуком. Обговорено результати його візити в Україну, зокрема, можливість поширення контактів як на державному рівні, так і серед підприємців, перспективи інвестицій в українську економіку та створення спільних підприємств. В зустрічі взяли участь українські та німецькі міністри і представники ділових кіл.

Віцепрем'єр-міністер Віктор Пинзеник та федеральний міністер економіки Німеччини Рексрод підписали низку українсько-німецьких міжурядових угод. Передбачено розвиток широкомаштабного співробітництва в галузях економіки, промисловости, науки і техніки. Підписано також угоди про летунське, автомобільне та морське сполучення, і про забезпечення експлуатації атомних електростанцій. Міністри економіки обох країн зустрінуться через півроку з метою проконтролювати наслідки переговорів.

Г. Коль зауважив, що Німеччина зацікавлена у збереженні дружніх взаємин між Україною й Росією, оскільки успіхи та невдачі в цих обидвох державах дуже взаємопов'язані.

Президент України Л. Кравчук отримав запрошення відвідати Німеччину. Візита має відбутися приблизно через рік.

С. Талботт побував в Казахстані і Молдові

Алма-Ата, Казахстан. — В четвер, 10-го червня, президент Казахстану Нурсултан Назарбаєв прийняв делегацію З'єднаних Стейтів на чолі з післанцем в особливих питаннях, спеціяльним амбасадором для держав колишнього СССР Стробом Талботтом. У складі американської делегації — представники Ради національної безпеки, Державного департаменту, департаментів оборони і фінансів та Сі-Ай-Ей.

С. Талботт передав Н. Назарбаєву листа від президента ЗСА Билла Клінтона. Висловивши в імені американської Адміністрації готовість будувати стосунки з Казахстаном на пріоритетній основі, представник ЗСА докладно розповів про найбільш перспективні напрямки взаємовигідного співробітництва. На думку Вашінгтону, особливо важливими ділянками є енергетика, фінанси, летунська промисловість, медицина, екологія, а також проблеми регіональної і глобальної безпеки.

Зі свого боку, Н. Назарбаєв, заторкнувши тему казахстансько - американських стосунків, підкреслив доцільність збільшення обсягів економічної взаємодії між Казахстаном і ЗСА, скорішого вивчення на експортному рівні пакету пропозицій, котрі передбачають участь американських інвестицій в економіці республіки. Казахський президент запевнив, що його країна буде неухильно виконувати зобов'язання щодо обмеження стратегічних наступальних озброєнь та братиме участь у двосторонніх і багатосторонніх переговорах з цього приводу.

Того ж дня, 10-го червня С. Талботт прибув у столицю Молдови Кишинів, щоб обговорити з президентом Мірчою Снігуром питання взаємин ЗСА і Молдови, а також проблеми безпеки в регіоні.

ЗБРОЙНІ СИЛИ ООН В СОМАЛІЇ ПОБОРЮЮТЬ АНАРХІСТІВ

Могадішу, Сомалія. — Представники ООН повідомили, що в суботу, 12-го червня, збройні сили міжнародного мироносного контингенту в Сомалії піддали рішучій атаці укріплення бойовиків генерала Айдіда. Це сталося після того, як бандити зі засади вбили 23 пакістанських вояків і 59 ранили.

В атаці брали участь американські літаки і гелікоптери, після повітряного нападу в атаку пішли підрозділи американської морської піхоти, пакістанців, французів, марокканців і кувайтців. У висліді було знищено три великі склади зі зброєю, радіостанцію і біля 200 бойовиків взято у полон. Ця успішна операція поважно підірвала становище генерала Айдіда, однак західні кореспонденти в Сомалії висловлюють твердження, що поки генерал на волі, всі мироносні зусилля ООН будуть приречені на поразку.

Найбільш численний у Сомалії є тепер пакістанський контингент. В Могадішу перебуває 4,700 пакістанських вояків. Всього в Сомалії присутні 18,000 вояків ООН, чотири тисячі з них — американці.

В АМЕРИЦІ

МИНУЛОГО ТИЖНЯ у Філядельфії парох римо-католицької церкви та два інші мужчини подали на судову розправу керівників Римо-Католицької Церкви за статеві зловживання римо-католицькими священиками над ними в дитинстві. Це судове оскарження зроблено у федеральному окружному суді в сусідньому нюджерзькому місті Кемдені на підставі існуючого федерального закону про Впливи шантажу та організованої корупції. Це вперше що саме цей закон уживається в такій справі проти церковних властей, як також це перший випадок, що священик скаргу вносить на церковну владу до цивільного суду. Оскаржувачем в цьому випадку є о. Ґері Гейз, який заявив, що це було дуже важке рішення, але він звертався в цій справі до церковних властей та нічого не було зроблено.

ОФІЦІЙНІ ЧИННИКИ заявляють, що після п'ятимісячних розслідувань оскаржень за надужиття свого становища спрямованих проти директора ФБІ Вілляма Сешенса, Уряд президента Билла Клінтона вирішив, що він таки повинен уступити. З цього приводу розпочато заходи з його адвокатами, щоби цю справу полагодити якнайспокійніше. Директора ФБІ призначує Президент і Б. Клінтон може його звільнити з посади кожної хвилини. Одначе офіційні чинники Департаменту юстиції заходяться з цією справою дуже обережно, сподіючись усунути В. Сешенса без зайвого галасу, щоб оминути публічної конфронтації з цим тексаським републіканцем і колишнім федеральним суддею, що може стати ще одною неприємністю для президента Б. Клінтона.

ПРОМОВЛЯЮЧИ НА СВЯТКУВАННЯХ 100-ліття Медичної школи Джанс Гопкінс університету, Гілларі Родгам-Клінтон пробувала простягнути оливну гілку замирення лікарям країни, заявляючи, що це не є виключно їхня вина коли йдеться про дорожнечу охорони здоров'я. Такий делікатний відступ зі сторони Першої лейді аналітики уважають розумним політичним кроком, бо в іншому випадку буде дуже важко провести в життя заплановані зміни в охороні здоров'я країни.

МИНУЛОГО ТИЖНЯ, Сенатська комісія праці та людських засобів схвалила дещо змодіфіковану пропозицію президента Билла Клінтона, щоб Федеральний уряд став прямим позикодавцем для навчальних потреб студентам університетів. Новий плян, який думають, що буде схвалено в цій чи іншій формі має на меті зменшити кошти, як студентам так і Урядові, який тепер виконує ролю поручителя студентських позичок, що їх дають приватні фінансові установи. Секретар Департаменту освіти Ричард Райлі сказав, що ця акція комісії уможливить багатьом доступ до високої освіти та заощадить платникам податків значну суму грошей.

ЗСА ЗАЯВИЛИ, ЩО найближчими днями пішлють 300 американських вояків для мироносних потреб до Македонії, головним завданням яких буде не допустити до поширення існуючого воєнного стану до цього регіону. Це такий мінімальний жест зі сторони ЗСА на бажання Европи, щоб втягнути Америку в існуючий конфлікт з найменшим риском для вояків. Державний секретар Воррен Кристофер назвав цей американський жест символічним. Одначе критики уважають, що така символічна збройна сила може заохотити сербів до нападу, а не бути запорукою проти нього.

ЗГІДНО З ТВЕРДЖЕННЯМИ офіційних чинників, президент Билл Клінтон має намір іменувати Керол Белламі, колишнього президента Нюйоркської міської ради на керівника Корпусу миру. Жодної реакції зі сторони можливої номінатки немає, але її речниця Морін Конеллі підтвердила, що цю справу порушувано з нею, хоч покищо жодних рішень не зроблено. Можливістю її призначення на це становище радіють ті, що хочуть мати керівником Корпусу миру когось, хто був сам добровольцем цієї організації, а К. Белламі таким була від 1963 до 1965 року та сповняла свою повинність у Ґватемалі.

„ЯК НАША НАЦІЯ ПРАГНЕ зробити свою систему охорони здоров'я більш чуйною до всіх наших людей, так і Україна стоїть перед великим завданням створити систему медичних закладів, обладнання та управління, щоб задовольнити медичні потреби свого народу", — сказав президент Билл Клінтон у своєму зверненні до учасників торговельної та науково-практичної медичної місії, яка відвідає Київ 22—25-го червня та Львіав 28—30-го червня 1993 року. 15 американських компаній, що представляють різні галузі системи охорони здоров'я ЗСА, включаючи фармацевтику, медичне обладнання, матеріяли та послуги, беруть участь у цій місії. Організована Департаментом торгівлі ЗСА у співробітництві з Міністерством Охорони Здоров'я України та амбасадою ЗСА у Києві, торговельна та науково-практична місія має на меті ознайомити українських партнерів з сучасними американськими технологіями в галузі медицини та поширити контакти між американськими та українськими системами охорони здоров'я.

Писанкарство викладають в інституті

Кам'янець-Подільський (А. Криськов). — Впродовж багатьох десятиліть писанкарство в Україні переслідували і воно зазнало значного занепаду, хоч історія його сягає сивої давнини, адже в селі Більчі Золотому на Поділлі знайдено писанкові символи, які побутували там ще 2,500 років до хрищення України. Тепер, коли Україна стала державою, писанкарство швидко відроджується. В Києві минулого року проходив перший міжнародний з'їзд писанкарів, а у Франції цього року відбулась перша міжнародна виставка українських писанок. Традиції кращих українських писанкарів підхопила сьогодні молодь.

В Кам'янець-Подільському Педагогічному Інституті з ініціятиви ректора, проф. Анатолія Копилова, та викладача історії Бориса Кушніра запроваджено вчення писанкарства для студентів історичного та філологічного факультетів. З цією метою до інституту запрошено голову Всеукраїнської Координаційної Ради -- Вивчення і Відродження Писанкарства, заслуженого майстра народної творчости України Дмитра Пожоджука з Івано-Франківщини, який тепер читає для студентів лекції та проводить практичні зайняття.

З ініціятиви проф. А. Копилова у наступному навчальному році в інституті на всіх факультетах буде введено до навчальної програми курс з писанкарства, який Д. Пожоджук погодився читати для студентів. І так Кам'янець-Подільський Педагогічний Інститут став установою вищої освіти в Україні, де викладається писанкарство і де розробляються комп'ютерні навчальні програми з писанкарства з допомогою Д. Пожоджука та доцента інституту Анатолія Коваленка.

Появився журнал „Писанка"

Джерзі Ситі, Н.Дж. — В Україні появилися і дійшли в діяспору перші два числа журналу „Писанка" за 1993 рік з багатим змістом, численними ілюстраціями та кольоровими обкладинками. У першому числі є портрет відомої писанкарки з Канади та дописувачки до „Свободи" Одарки Онищук. В журналі находиться довша стаття про О. Онищук, пера заслуженого майстра народної творчости України Дмитра Пожоджука, як також виїмки із її підручника п. н. „Символіка української писанки" з ілюстраціями та допискою редакції, що ця книга буде частинами друкуватися в журналі.

У журналі є також стаття про другу писанкарку з Північної Америки, а це Олесю Романенко з Арізони в ЗСА, як і спомини Ксені Колотило, що в Австралії видала альбом п.з. „Мистецтво". Пишуть також про етнографічну студію про Гуцульщину Івана Сеньківа, видану німецькою мовою, що появилася в Німеччині.

У журналі багато місця посвячено етнографам — українцям з діяспори, а поруч із тим є етнографічний матеріял, зв'язаний ще із Різдвом і колядками.

У другому числі є також багато матеріялу про українців з діяспори.

Редакція цього всеукраїнського культурно-мистецького етнографічного журналу заповідає видання шістьох чисел на рік і просять його передплачувати, але ціна поодинокого числа, як подає журнал „за домовленням". Адреса редакції: 285280 Івано-Франківська область, смт. Верховина, вул. І. Франка 107. Головний редактор Василь Нагірняк, а в редакційній колегії подані українські етнографи з цілого світу. Передплату можна замовити, пишучи на подану адресу, пересилаючи наразі „добровільний даток" на появу журналу.

„Україна має причину недовіряти Росії"

Джерзі Ситі, Н.Дж. Під таким заголовком появився в щоденнику „Ню Йорк Таймс" з датою 10-го червня лист Олександра Січа з Кембрідж, Масс., в якому автор-українець відповідає з прихильністю на статтю Бруса Блера з 1-го червня, де радиться Державному департаментові бути більш прихильним до України та інших неросійських народів СНД.

Але рівночасно О. Січ опрокидує твердження Б. Блера, що Україна має „параною" у відношенні до Росії та її неприхильности до України. О. Січ, який саме перебув понад два роки в Україні, стверджує, що був постійно свідком російського шовінізму на кожному кроці, та подає приклади. Він також стверджує, що світ надто мало розуміє, що українці перетерпіли впродовж 300 років саме від Росії. Він нагадує також провокаційні потягнення Росії у відношенні до проблеми Чорноморської фльоти ,а погрози зі сторони російських політиків лише зміцнюють переконання українського Уряду про російські імперіялістичні зазіхання.

Українські студенти готують конгрес

Київ (УНІАР). — Тут 25—27-го червня відбудеться З'єднаний світовий український конгрес студентів. Ініціятори його проведення Союз Українського Студентства (СУС), Українська Студентська Спілка (УСС) та українські студентські організації за межами України.

Головна мета конгресу координація зусиль українських студентів як в Україні, так і за її межами для сприяння розбудові української держави.

Українець захищає канадських абориґенів

Оттава (ОУПС). — В Канаді під сучасну пору діє Королівська комісія в справі аборигенів (індійців, інуїтів і метісів) і збирає матеріяли для рекомандацій у цій справі федеральному урядові в Оттаві.

З датою 6-го червня вислано цій комісій рекомендації з українського боку. Як колишній член Королівської комісії Б-Б в Канаді в роках 1963-71, проф. Ярослав Рудницький відновив свою концепцію з 1967 року про „обласні" (реґіональні) мови Канади й порекомендував аборигенній комісії визнати згадані мови канадськими обласними мовами, надаючи їм легальний статус згідно з його рекомендаціями з 1967 року.

До меморандуму долучено відповідні мовні карти, що ілюструють розпоширення мов Канади, в тому й карту української мови за станом із половини цього століття. Меморандум вислано в імені Товариства Плекання Рідної Мови, заінкорпорованого в Канаді в 1973 році.

КОНЦЕРТ УЧНІВ УМІ

Ню Йорк. — Річний концерт учнів Українського Музичного Інституту відбудеться в неділю, 20-го червня, в залі УВФ, 136 Друга аве., в год. 2:30 по полудні. Після концерту — перекуска.

У СВІТІ

ЗУСТРІЧ НА ВЕРШИНАХ президента Росії Боріса Єльцина і президента ЗСА Билла Клінтона відбудеться восени цього року. Останній раз обидва президенти зустрілися у канадському місті Ванкувер, де обговорювали перспективи допомоги З'єднаних Стейтів економічним реформам в Росії. Після цього інші розвинуті країни також висловилися за збільшення допомоги Росії та іншим республікам колишнього Совєтського Союзу. Детальні пляни надання технічної і фінансової допомоги будуть обговорюватися на зустрічі лідерів „великої сімки" в Токіо 7-го липня.

НАРОДНІ ЗБОРИ (парлямент) Албанії прийняли закон про реґабілітацію всіх жертв політичних репресій, засуджених від грудня 1944 до березня 1991 року ,тобто в період, коли при владі були комуністи Албанської партії праці. За даними Союзу колишніх політв'язнів Албанії, за роки тоталітаризму в країні були переслідувані за політичні мотиви коло 700,000 осіб, 20,000 з них були розстріляні. Згідно з останнім рішенням парляменту, невинними вважаються всі ті, які за останні 47 років були названі ворогами народу.

КУВАЙТ ПОЧАВ СПОРУДЖЕННЯ величезного оборонного рову, який протягнеться по всьому кордонові Кувайту з Іраком. Довжина рову становить 207 км, ширина — пять і глибина — коло трьох метрів. Цей рів — лише частина гігантської інженерно-технічної споруди, яку кувайтський уряд має намір спорудити для „припинення будь-яких провокацій" з боку багдадського режиму. Всього на кордоні з Іраком будуть споруджені чотири смуги перешкод, включаючи кількаметрову піщану стіну.

ЯПОНСЬКІ ГАЗЕТИ на перших сторінках повідомили про призначення Волтера Мондейла амбасадором ЗСА в Токіо. На думку більшости коментаторів, колишній сенатор, колишній віцепрезидент і кандидат Демократичної партії на президента ЗСА в 1984 році може мати значний вплив на японсько-американські відносини, які тепер могли б бути ліпшими. Оскільки кандидатуру В. Мондейла на пост амбасадора повинен ще затвердити Сенат, офіційні особи відмовилися коментувати його призначення. Характерне, однак, зауваження прем'єр-міністра Кіїті Міядзави: „Якщо це правда, то можна лише радіти".

ПРЕДСТАВНИК КОМІСІЇ з гуманітарних проблем ООН Мохаммед Хатиб повідомив, що Вірменія потребує 22 міл. дол. для подолання наслідків війни і викликаної війною економічної кризи. Просьба про допомогу була надіслана ЗСА, Канаді, Голляндії та іншим розвинутим країнам. Представники трьох названих країн відповіли, що готові допомогти, але воліють надавати допомогу не вірменській республіці, а реґіонові, куди входить Азербайджан, з яким Вірменія воювала п'ять років за Нагірний Карабах. „Всі кавказькі республіки, — сказав Хатіб, — мають одні і тіж проблеми, і тому західні країни вважають доцільним розробити комплексну програму допомоги, яка не буде виглядати як підтримка одних і ігнорування інших".

НІМЕЦЬКІ КРЕДИТОРИ колишнього Совєтського Союзу ґотові запропонувати Росії фінансування її боргів. Про це заявив після закінчення наради німецько-російської ради співробітництва член правління „Дрезден банк" Вальтер. На його думку, при цьому треба встановити такі терміни виплати боргів, щоб дійсно означало для російського партнера відчутну допомогу.

КИТАЙСЬКА ГАЗЕТА „Веньвей Бао", що виходить у Гонг Конгу, остерігає що корупція в Китаї може привести до протестів громадськости. Газета вважає, що за крадені гроші можна було б „двічі провести Олімпійські Ігри".

У ПАР, ДЕ ПРОТЯГОМ всієї історії цієї країни комуністична література була заборонена, дозволено видавати праці Маркса, Енгельса, Леніна, Сталіна. Департамент, який контролює видавничу діяльність країни, повідомив: праці клясиків марксизму більше не є „небажаними". Вперше від 1950 року, коли був прийнятий „закон про стримування комунізму", у Південно-Африканській Республіці буде видаватися і розповсюджуватися марксистська література, повідомляє пресове агентство Ройтерс.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N J 07302

Svoboda: (201) 434-0237 UNA (201) 451-2200
Бюро УНС у Вашінґтоні: (202) 347-UNAW; (202) 347-8631 (факс.)

Postmaster Send address changes to
"Svoboda" 30 Montgomery Street Jersey City N J 07302
Tel (201) 434-0237 (201) 434-0807 (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City N J

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00
Для членів УНСоюзу $15.00 річно. За кожну зміну адреси — $1.00
Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda"

P.O. Box 346 Jersey City, N J 07303

На овиді — ліквідація проблеми ядерної зброї України

Відвідини у Києві американського секретаря Департаменту оборони Леса Еспина тазом з гуртом високих урядовців дала добрі висліди. За комунікатом „Ассошіейтед Пресс" Л. Еспин пред'явив сприємливий для України плян, щоб атомові „головки" до існуючих в Україні 116 далекосяжних ракет піддати під міжнародну контролю. Україна — кажеться у тому повідомленні — лякається, щоб оті ракети не опинилися у Росії й не побільшили тамтешній могутній збройний арсенал. Л. Еспин і його прибічники буцімто запевнили міністра оборони України генерала Костянтина Морозова, що такої небезпеки нема і що вся решта атомних головок (усіх є коло 2,000) можна використати для мирних цілей. Л. Еспин признав на пресовій конференції у Києві, що треба з'ясувати ще різні подробиці і що це станеться у недалекому часі. Він запросив генерала К. Морозова прибути до Вашінґтону.

У зв'язку з цим Президент Леонід Кравчук склав заяву на Верховній Раді України про непорушне зберігання первісного пляну України бути безатомовою державою, але без шкоди для її оборонної сили. Верховна Рада, яка отягалася з ратифікацією міжнародного договору про непоширення ядерної зброї (Старт-1) приступила до ратифікаційних нарад і за всією вірогідністю незабаром той договір ратифікує.

Це добра новина, але можна було передбачити той нормальний хід трохи кумедного конфлікту. Кумедний він тому тільки, що Захід з Америкою у проводі все ще не всилі отрястися з атмосфери холодної війни і безконечних переговорів із Совєтським Союзом, мілітарною суперпотугою, лідери якої традиційно — з виключенням Ґорбачова — погрожувати „угробити — вільний світ. Не знаючи історії України, історії її політичної думки та її культури, Захід із Америкою жахалися на думку, що якась Україна має 116 міжконтинентальних ракет і яких 2,000 атомних „головок" до ракет на різну віддаль.

Уже Джордж Буш зрадів, коли почув від Кравчука, що Україна не має амбіції бути атомною державою. Американська державна верхівка не здає собі справи, не цікавиться тією далекою справою, що Україна мусить з пустки будувати державу, має страхітливу економічну і психологічну спадщину від тристалітнього російського володіння та від понад сімдесятилітнього комуністичного правління. Американський Уряд не журиться існуванням могутнього арсеналу всілякої, включно з атомною, зброї, бо скінчилася холодна війна, Росія підписала договори Старт-1 і Старт-2 і знаходиться у такій ситуації, що не всилі „угроблювати" світ. А що Україна має атомну зброю і абсурдом думати про якусь загрозу від України — це надто складна філософія, щоб її знати й розуміти.

Народ в Україні взагалі не цікавився і не цікавиться проблемою ядерної зброї та проблемою міжнародної безпеки. Очевидно, існують в Україні патріоти, яким імпонує думка — бути атомною державою. Навіщо?! Хіба тільки на те, щоб атомні ракети на території України спонукували деяких американських журналістів писати неграмотні статті, як одна така стаття у „Ню Йорк Таймсі" з порадою Урядові у Вашінґтоні — закликати Україну до послуху. Але це була і формально все ще є проблемою. Щасливо, що на овиді вже недалекий час, що тієї проблеми не стане. Генерал Костянтин Морозов — розумна людина, організатор збройної сили України, авторитетний речник України на форумі Пентаґону. Можна мати до нього 100-відсоткове довір'я і добре, що Еспин, колишній голова Комісії оборони нижчій Палаті Конґресу, виявив зрозуміння для тієї проблеми. Уже було нудно слухати вічно про атомну зброю в Україні і було смішно слухати теревені про загрозу світові від України. Існують важливіші справи.

ІТАЛІЙСЬКА МАФІЯ І ЇЇ російські „колеги" уклали угоду — „наркотики в обмін на зброю", повідомляє американський тижневик „Тайм". Журнал пише, що згідно з „секретною угодою, італійська мафія повинна наладнати доставу наркотиків у Росію в обмін на сучасну зброю. Можливо навіть нуклеарну зброю". Зброя буде перепродуватися „в Ірак, Іран, Сирію і Лівію".

Микола Муратов

РОСІЯ: КОНСТИТУЦІЯ І ДЕМОКРАТІЯ

Політичне протистояння законодавчої і виконавчої влади Росії, яке триває вже другий рік, після перемоги президента Боріса Єльцина на квітневому референдумі, набуло форми протистояння двох проєктів нової конституції. Якщо пояснювати коротко, то відмінність двох проєктів полягає в тому, що президент хоче бачити Росію президентською республікою, а Верховна Рада — парляментською Та і друга сторони для обґрунтування правдивости своєї точки зору називають одні і ті ж арґументи. Мовляв, проєкт протилежної сторони веде до диктатури. При цьому посилаються на історичні та національно-культурні особливості країни, звинувачують один одного в тотальній корумпованості й жадобі до влади. Доходить навіть до взаємних образ та звинувачень у „розвалі" країни.

Інша частина опозиційних до Єльцина сил, головно національ-патріотичної орієнтації, виступає проти обох проєктів і вважає, що країні досить і нині діючого Основного закону. Ортодокси-комуністи в свою чергу вимагають повернення колишньої конституції СССР, разом з відновленням останнього. Тим часом преса перенасичена повідомленнями з „конституційного поля бою". Кожна з протилежних сторін намагається скликати, або вже проводить багатолюдні „конституційні наради" з тим чи іншим рівнем представництва партій, реґіонів, федеральних органів влади тощо.

Чим же не влаштовує діюча нині конституція Російської федерації головних супротивників. Президентський табір твердить, що в цій конституції є внутрішні протиріччя, оскільки вона латана-перелатана десятками поправок і базується на колишній конституції Російської Совєтської Республіки.

У ній не вимальовується чіткий розподіл влади, тому ці два відгалуження влади постійно втручаються в компетенції одна одної, а ще є третє відгалуження — Конституційний суд. Та він так перевантажений працею, що не встигає уневажнювати неконституційні рішення двох перших. Працюючи, як кажуть, у дві зміни, судова влада в особі її голови Валерія Зорькіна й сама береться не за свої справи, втручаючись у політику, в чому її звинувачують представники двох перших влад. Таким чином, пристрасті напружені до останньої межі, бо кожна із супротивних груп переконана, що інша веде країну до загибелі.

Парляментська сторона, очолювана Русланом Хасбулатовим, звинувачуючи президента в зраді законному поступові конституційної реформи в межах конституційної комісії З'їзду народних депутатів, загалом не проти нинішнього Основного закону, який закріплює всевладдя рад. Парляментський проєкт пропонується, в основному, з огляду неприйнятности для табору Хасбулатова президентського проєкту, в якому передбачено право президента розпускати парлямент.

Протистояння влад відбувається не лише на федеральному рівні. В тій чи іншій формі — це відбувається майже у всіх регіонах Росії. Наприклад, парлямент Мордовії недавно зліквідував посаду президента; новообраний президент Калмикії зменшив склад місцевого парляменту в 10 разів; у Чечні, яка також проголосила свою повну незалежність, протистояння останнім часом набирає трагічних форм. Інші суверенні держави, які раніше входили до СССР (окрім тоталітарних держав Центральної Азії) також нестабільні в цьому пляні. Продовжується уповільнена громадянська війна в Таджикістані. Значні розбіжності між владами є і в республіках Закавказзя. Не виняток щодо цього й Україна.

Продовження буде.

Микола Бароболяк

О. БІЛОРУС І Р. ПОПАДЮК — АМБАСАДОРИ, НЕ „ПОСЛИ"!

Не повертався б я до цього питання, коли б не спровокований. В детройтських „Українських Вістях", з 30-го травня, появилася стаття Ярослава Войтка під назвою „Звикаймо до слова „посольство", де автор не годиться з твердженням, що амбасада і посольство — це різні інститути міжнародного права і дипломатії, і тому їх не можна отожнювати. При цій нагоді автор „переїхався" по західняках, мовляв, це вони винні, що українську мову засмічується „чужими" словами, а між ними — словом „амбасада". Якщо йдеться про закид, що „західняки" засмічують мову, я міг би навести чимало прикладів засмічування тільки з одного числа „Літературної України", органу письменників. В активному мовному обігові існує тузин чужих слів, якими користуються наші письменники і публіцисти, щоб передати концепти і поняття, для котрих у нашій мові не знайдено ще рівнозначних висловів, або незамінних з тієї причини, що прийняті у цілому світі.

Та повернімося до контроверсії „посольство" — „амбасада". Приневолює мене заговорити ще раз на цю тему теж такий пасус у передовиці в нашій „Свободі з 3-го червня на тему дипломатичної служби України: „посол" — термінологія наших земляків в Україні, ми воліли б західній термін „амбасадор". Отже, доводиться констатувати, що у нас таки далі побутує погляд, що „амбасадор" і „посол" — це той самий дипломатичний пост, і дипломата, що його посідає, можна величати або так, або сяк. Словом, що це питання мовознавства, а не постанов і принципів міжнародного права.

Дипломатичні стосунки між державами нормуються нині Конвенцією про дипломатичні відносини і привілеї, прийнятою у Відні під еґідою ООН 16-го квітня 1961 року. Вона регулює членство дипломатичних представництв, імунітети представників, недоторканість приміщень дипломатичних представництв, привілеї таємної кореспонденції, оподаткування і подібне. Для нашої дискусії істотне те, що Конвенція ділить дипломатичні представництва на три „кляси" — вищі і нижчі. Вище представництво — це „амбасада", нижчого рівня — „посольство". Мати дипломатичну місію вищої ранги — це плюс, це знак, що держава надає більшої уваги взаємииам, задля яких шле дипломата, водночас це є ознакою престижу для держави, яка дипломата приймає. Не може бути такого, що Україна шле до ЗСА „посла", а ЗСА в Україну — „амбасадора", бо мовляв, у нас на це існує саме така назва — „посол".

Рівень дипломатичних стосунків — амбасади чи посольства — встановлюється у попередніх переговорах перед нав'язанням дипломатичних взаємин. Або з обох сторін ідуть амбасадори, або посли.

Тож питання „амбасадор" чи „посол" — це не справа семантики. В тих словах — питоменний зміст і вага. Термін „амбасадор" прийнятий нині у цілому культурному світі для означення дипломатичного представництва вищої кляси, більш престижевого представництва, і нам цього статусу безглуздими арґументами чистоти мови не слід знецінювати. Авторові в „УВістях" скажу: „Звикай, брате, до слова 'амбасада' ", коли з орбіти колоніяльної системи Росії Україна випливла на плесо міжнародних стосунків.

Бувало, у минулому відряджувалися „посольства". Відколи прийнято принцип постійних представництв однієї держави в іншій (а сталось то в часи, коли ніяких ознак незалежности України не було), загальний термін „посольство" заступлено у світі концептом „дипломатичне представництво (місія)", бо й характер взаємин між державами змінився докорінно. „Посли" стали постійними „резидентами" у державах, де їх приймається. Старий же термін „посол" закріплено за представниками нижчої кляси дипломатів. Нині навіть найменші держави стараються мати в іншій державі представника ранґи „амбасадора", хоч би для того, щоб з нагоди якогось дипломатичного ритуалу їх представник не мусів займати місце позаду амбасадорів. А про це ст. 16 Конвенції про дипломатичні стосунки каже таке: „Голови дипломатичних місій займають першенство у своїй клясі відповідно до дати, коли перейняли свої функції". А в статті, де мова про кляси, сказано: „Попереду амбасадори, посли за ними". Тільки для представника Ватикану застережено постійне першенство, де таке першенство історично існувало.

Відколи маємо свою державу, треба ознайомитись і з нормами міжнародного спілкування, і не спрощувати питання дипломатії мовними міркуваннями. Словом, треба рости у всіх напрямах! Термін міжнародного права — „амсадор" — як мені відомо, прийнятий у всіх мовах культурного світу, тільки чомусь ми його відкидаємо. А скажете: це не питання великої ваги, як там хтось кого називає. А все ж і тут варт нагадати: „Швець знай своє діло і до кравецтва не пхайся"! Про назовництво у сфері дипломатії рішають принципи і закони дипломатії, а не мово- чи назвознавство.

Любомир Калинич

Привіт із мого рідного Перемишля

Таким укладом слів заголовку цієї статті вислав я тому два тижні карточки знайомим із родинного міста. Перемишль я відвідав вперше за 49 років розлуки. Цей давній наш княжий город, який під сучасну пору, на жаль, належить до Польщі, це дійсно старинне місто з дуже вузькими вулицями та будинками, які надають певного йому чару і пошани. Колись, 49 років тому, бувши юнаком, я чомусь недобачував цієї питомої атмосфери.

Нашу колишню катедру Св. Івана Хрестителя перейняли монахи Кармеліти і якраз цієї неділі, коли я був у Перемишлі, відбувалось там перше Св. Причастіє для дітей, було багато людей, які стояли на зовні церкви, тому я цієї церкви не відвідав, а був на Службі Божій в церкві (здається Ісусусового Серця) поблизу кол. нашої Єпископської Палати на вулиці Асника, яку поляки передали українцям греко-католикам Ця церква, побудована в гарному барокковому стилі, без сумніву далеко краща від кол. катедри Св. Івана Хрестителя на вул. Владиче, яку декретом з 24-го квітня, 1784 року австрійський цісар Йосиф II-ий передав греко-католикам на резиденцію єпископа й катедрального духовенства Положення кол. нашої катедри Св. Івана Хрестителя дуже гарне. Вона на узгір'ї і домінує над цілим містом. Цю катедру вибудовано для отців Кармелітів у 1630 році за плянами італійського архітекта Галлеацо Аспіянна.

Вірним, греко-католикам які цю церкву від поляків перебрали, ніяк не сподобалась форма колишнього костьола та його внутрішна обстановка, тому 1880 року почали обнову даху і на місці стрілистої вежі, побудували копулу, яку закінчили 1885 року. Біда тільки в тому, що база під теперішню копулу, яка зовнішніми зарисами має візантійську архітектуру, чомусь має дивні прямокутної форми вікна, які у візантійському стилі ніяк не мають місця, тому додумуюся, що конструкцію цієї вежі з копулою в часі перебудови, не запроєктував архітект, але будівничі, чи мулярі. Під сучасну пору, коли цю церкву перебрали оо. Кармеліти, були спроби усунути теперішню „псевдовізантійську" церковну копулу та замінити її стрілистою ґотицькою вежею і вже навіть усунено горішній хрест на вежі над банею, але деякі кола польського громадянства спротивилися цьому і наразі справа перебудови стримана. Між іншим, коли я був у Перемишлі, довідався, що поляк-робітник, який розвалював хрест на вершку копули, під час праці впав та втратив життя...

Мав нагоду в Перемишлі зустрітися з членами управи Українського Народного Дому, який під сучасну пору перемонтовують і, як мені сказано, немає сумніву, що у невдовзі управа міста передасть цей Народний Дім українцям. Як член головної управи „Земляцтва Перемищина", я передав їм пожертву від „Земляцтва" на відбудову дому. Ці інформації подаю головно для кол. жителів Перемищини.

Відвідав я на Засянні дім, де моя добра мама дала мені життя, відвідав кол. школу св. О. Миколая, Школу Шашкевича і гарний будинок кол. Українсько Мужеської гімназії на вул. Словацького. Відвідав кол. Мужеський та Жіночий Інститути та старинний замок на узгір'ї з чудовим видом на город Перемишль і „срібнолентий" Сян. Іншими словами, в Перемишлі ходив стежками моїх юних літ, а це дуже-дуже миле й незабутнє почуття. Я пірнув у спомини, там кожне місце було дороге моєму серцю. Там безжурно я виростав і провів молоді літа. Коли я був на залізничному двірці, пригадалося, як ось тут 1944 року прощав мене найдорожчий батько в незнану путь до „Дивізії Галичина". Моя добра мама не прийшла тоді прощати сина, щоб не переживати перед людьми прикрої розлуки. Я звернув очі на схід, там недалеко за обрієм — границя, за якою починається Україна. Там живе численний і нескоренний народ, що саме недавно став самостійним. У минулому я багато подорожував по світі, але ця теперішня моя поїздка у родинні сторони безсумнівно була найцікавішою.

ФЕДЕРАЛЬНИЙ УРЯД ТВЕРДИТЬ, що понад 150 осіб втрачає життя кожного року в наслідок пожеж, що їх спричиняють діти, які бавляться запальничками. З уваги на це сказано виробництвам запальничок зробити їх такими, щоб діти не могли викрешувати вогню. Таке правило, яке має увійти в життя літом 1994 року, збереже принайменше життя 100 осіб кожного року.

Д-р Тамара Булат

МУЗИКОЗНАВЧА ГРАНЬ КОМПОЗИТОРА

(До 30-ліття від дня смерти В. Барвінського)

У рік свого 75-річчя, на дев'ятий день червня 1963 року у Львові помер композитор Василь Барвінський. Його неперехідне значення для розвитку української культури належно оцінене тими, хто вчився у композитора-піяніста, хто поруч із ним працював над розбудовою музичного мистецтва, хто відчував допомогу директора Вищого музичного інституту ім. М. Лисенка (1915—1939), директора Львівської державної консерваторії, хто знав його високі людські якості. З об'єктивною оцінкою відстають лише історики музичної культури. А це переважно молодше покоління людей, від яких ім'я музики, його твори були офіційно закриті.

Підступний арешт у 1948 році і десятирічне перебування на засланні в Мордовії, знищення творів, а потім довготривале замовчування і фактична заборона друкувати й виконувати музичні твори В. Барвінського, згубно відбилися на популяризації творчости талановитого українського композитора XX століття.

Добре, що учні і соратники композитора, які знали його кришталеву чесність і проґресивні погляди, опинившись за межами України, могли занотувати на сторінках преси багато цінних відомостей із власних спогадів про В. Барвінського. До таких людей належать, наприклад, Василь Витвицький, Роман Савицький, Дарія Гординська-Каранович та інші. Відомий бібліограф Роман Савицький (молодший) з ентузіязмом, запозиченим від батька — першого виконавця Концерту для фортепіяну з оркестрою В. Барвінського, — відшукує ноти, рукописні та друковані праці композитора. Цим людям я вдячна за ідею і тему мого допису, а Романові Савицькому за передані в моє розпорядження музикознавчі праці В. Барвінського, які насьогодні можна було зібрати.

У книжці Стефанії Павлишин „В. Барвінський" (Київ, 1990), що найповніше розкриває життєвий і творчий шлях композитора, у списку творів згадується його 11 музикознавчих статтей. Це — лише невелика частина бібліографії, що вже само по собі може свідчити про малодосліджену галузку творчої діяльности Василя Барвінського, який відзначався ерудицією.

Як відомо, композитор походив із висококультурної родини. Його мати, Євгенія з Любовичів, була не лише співачкою й піяністкою, але й організаторкою та диригенткою першого в Галичині жіночого хору, в якому, до речі, співала молоденька Соломія Крушельницька. Батько Олександер Барвінський багато зробив, щоб у несприятливих умовах галицького шкільництва діти мали українські підручники, книжки з історії України. Як посол до австрійського сойму він обстоював інтереси українського народу. Саме О. Барвінському прийшла щаслива думка надіслати Миколі Лисенкові текст „Заповіту" Тараса Шевченка з проханням написати музику. Знаменно, що рівно через 35 років після славетного виконання цього твору у Львові Лисенко під час свого перебування в Галичині 1903 року слухав гру 15-річного В. Барвінського і порадив йому розвивати свій музичний талант. Пам'яті великого музики В. Барвінський пізніше присвятив свій фортепіяновий секстет, який і прозвучав уперше на відкритті нового будинку Музичного Товариства імені М. Лисенка (1915).

Василь Барвінський міг би бути блискучим юристом, якби продовжив своє навчання на юридичному відділі Львівського університету, або — філологом чи філософом, якби під час навчання на філософському відділі Празького університету не вирішив остаточно стати українським композитором. Саме в празькому університеті він дістав ґрунтовну вищу музичну освіту. Його професорами були: з науки композиції — Вітезслав Новак, учень А. Дворжака, з музикознавства — З. Неєдли й О. Гостинський.

Інтеліґентне середовище, в якому обертався В. Барвінський, розширювало його кругозір, наповнювало знаннями. Поринувши пізніше в працю на ниві української культури, що вимагала не лише цілого комплексу вмінь, але й взаємовиручки і взаємопідтримки тих, з ким працював поруч, він нерідко відкладав запис власного музичного твору і брався писати статтю, рятуючи журнал „Українська музика", або рецензував концерт, бажаючи підтримати початківця-виконавця.

Для В. Барвінського журналістика була важливим додатком до композиторської творчости і педагогічної діяльности, бо слугувала ідеї просвітительства і розширення знань серед народу. Його перо не було подібним до пера композиторів-романтиків — Ференца Ліста чи Роберта Шумана з властивою їм пишномовністю і вибагливістю. Щирість та рівночасно професійна самовимогливість, лаконічність стилю й образна асоціятивність мислення — ось головні прикмети музикознавчих виступів Барвінського.

Якщо спробувати визначити центральну тему музикознавчих праць Василя Барвінського, то це буде проблема престижу української музики, показаного через динаміку саморозвитку і компаративний, порівняльний погляд на інші музичні національні культури. Звертаючи увагу на потребу вишколювати доріст композиторів і виконавців, він промовляв до молодих музик як педагог і громадський діяч. Разом із сучасниками — Станіславом Людкевичем, Філяретом Колессою, Нестором Нижанківським, Зіновієм Лиськом та іншими — композитор прагнув також виховувати у громадянства пошану до звання музики-фахівця, його праці і знань.

У дописі „Великий композитор", присвяченому С. Людкевичові, він радіє з появи в українській культурі постаті, яка „силою свого великого і багатогранного обдарування змогла не тільки продовжити розпочату Лисенком роботу, але й поглибити її". „І гідна подиву, — наголошує автор нарису, — та рішучість, та впевненість у своїх силах, з якою молодий, 20-річний композитор береться до здійснення грандіозного і складного завдання: покласти на музику перші чотири розділи поеми „Кавказ". Барвінський пишався побратимом по перу.

Продовження буде.

Перепохорони А. Авраменка у світлинах

Відправа в українській православній церкві у селі Стеблів.
Світлив Я. Кулинич

Похід на місце поховання.

Черкеські дівчата з вінками.

Як ми вже вичерпно подавали у репортажі Маріяна Коця в „Свободі" з середи, 2-го червня, перепохорони св. п. Василя Авраменка із ЗСА до його рідного села Стеблева в Черкаській області, що відбулися 4-го травня пройшли на державному рівні та дуже урочисто і багатолюдно. Участь взяли представник Президента Леоніда Кравчука, Костянтин Ястреб, представниця Кабінету Міністрів, члени Академії Наук України, Київського Інституту Театрального Мистецтва і представники із ЗСА в особах Софії Вовк, Іванни і Мар'яна Коців, Евстахія Бегея та кінематографа Ярослава Кулинича.

Перепохорони пройшли бездоганно і здається ціле населення родинного села світової слави хореографа В. Авраменка взяло участь в тому траурному святі.

Подаємо декілька світлин із цього святкового для України дня, коли рівно 12 років після смерті В. Авраменко повернувся на рідну землю.

ЗВЕРНЕННЯ

До всіх громадян України, кому доля національного і духовного відродження нашої батьківщини не байдужа.

Сьогодення наше тривожне і дуже напружене. Чвари руйнують нашу єдність і цим самим незалежність. Як мало нині свідомого народу. Та ми мусимо бути об'єднаними. Необхідно підняти національну свідомість в ім'я світлого завтра, в ім'я майбутнього покоління. Будувати незалежність ми мусимо всі, всі ми мусимо вкладати свою цеглину в державу. Віримо в краще завтра. Хай нам Бог допоможе.

Ми живемо в старовинному, славному історичному місті Олешки (де колись була Олешківська Січ, нині це Цюрупинське), тут на півдні України, де всенаціональне забуте, занехане, віддуране. Великими зусиллями ми відсвяткували в 1990 році 500-річчя Козацької Слави, поставили на місці Січі пам'ятний знак. Мешканці міста вперше побачили національні знамена. В 1991 році святкування проходило величаво із участю двох хорів з Галичини. Після святкової академії і посвячення Арки перед Січею відбувся похід всієї громади із знаменами, хорами і козаками на конях на стадіон, де проходило свято.

Із серії відродження української слави, в цьому році ми поставили пам'ятник М. Кулішеві (який у нас вчився). Заплянували поставити при в'їзді в Цюрупинське (Олешки) каплицю в козацькому стилі, як візитну картку міста. Найважніше, ми хочемо побудувати в центрі міста українську незалежну православну церкву, зруйновану ще в 1959 році. Створено громаду УАПЦ, виділено площу під її будівництво.

Звертаємося із проханням до громадян всієї України, до діяспори, до громад і всіх, кому доля підвня України не є байдужа, підтримати наш почин морально і матеріяльно. Я депутат Міської Ради, греко-католик, докладаю всіх зусиль побудувати УАПЦ в ім'я єднання, примирення всіх українських церков і українського народу. Пожертви можна висилати на адресу: Херсонська область, Цурупинський відділ, АК АПБ Україна, Р—001070323, MFO 3521 78 (для будови церкви).

Л. Полюга,
голова громади УАПЦ

Подарунок моделієра Є. Тріски амбасадам України

Пересічна людина в цілому світі при зустрічі з незнайомими передусім реагує на їхній зовнішній вигляд. З естетичним смаком зодягнена жінка привертає до себе більше уваги загалу, як навіть фізична врода і гарна постава недбало зодягненої і з неохайною зачіскою. Одяг допомагає жінкам: вродливим — підкреслити їх красу, а менше вродливим — приховати недоліки. Мода — це химерна пані, яка часто міняє витвори своєї уяви та вкладає їх у нові форми та стиль. За ними слідкують професійні моделієри з відповідною освітою. До них належить Євгенія Тріска — активна членка нашої громади, особливо СУА в Ню Йорку, де вона була культурно освітною референткою Округи, як теж активною членкою Українського Музею й інших організацій. Вона уродженка надбужанської землі, походить із свідомої родини й ті, що знали її з родинного міста Сокаля, з приємністю згадують молоду, струнку, вродливу Женю, яка вже тоді звертала увагу на свій вигляд і любила елегантно вдягатися. Студії з ділянки моделієрства закінчила у Відні, в школі M. Titze — Reded, а відтак продовжувала у Faskion Institute of Technology в Ню Йорку. Досвід здобувала у відомих фірмах творення жіночої моди: Molle Parnes, M. Mc Fadden, Bob Makie та Charles James, який посилав її поправляти сукню відомій акторці Елізабет Тейлор.

Вплив народів різної національности на моду спонукав Е. Тріску до створення високоякісних моделів, опертих на українських народних мотивах. Вже у 60-их роках у зреалізуванні її планів допомогли членки Товариства Дружин українських лікарів під проводом А. Терлецької і влаштували перший „Вечір української моди" в Українському Інституті Америки в Ню Йорку. Черговим виступом був показ моди із застосуванням народних мотивів, влаштований Окружною Радою СУА в 1971 році. У 1979 році Нюйоркський відділ Фонду Катедри Українознавства влаштував „Вечір сучасної моди", з якого весь дохід призначено на фонд Студій Українознавства в Гарварді. Показ цей був повторений на різдвяному вечорі Товариства Українських Інженерів в Ню Йорку з доходом на студії в Гарварді. В 1980 році з рамени 86-го Відділу СУА в Нюарку відбувся показ моди з доходом, призначеним на Український Музей в Ню Йорку. Всі покази моделів були виключно проєктами і працею Є. Тріски. До важливих імпрез, де строї були запроєктовані нашою моделієркою, належить вистава „Камінний Господар" — Лесі Українки, яка була кількакртно поставлена в 60-их роках в ЗСА і Канаді групою *„Молодий Театр"* під режисурою В. Лисняка (шкода, що цей театр проіснував так коротко!

Як бачимо, дохід з усіх показів моделів був призначений на потреби нашої спільноти в діяспорі. Із проголошенням незалежної Української Держави виринули нові конкретні потреби допомоги Україні. З великим зрозумінням поставилася Є. Тріска до актуальної справи останніх місяців, а саме влаштування амбасад і консуляту України в Ню Йорку. Остання імпреза з доходом, призначеним на згадану ціль, відбулася в репрезентативному приміщенні Українського Інституту Америки з рамени Фундації Підтримки Дипломатичних Представництв України при допомозі членок Українського Інституту Америки в Ню Йорку і була повторена два рази. Талановита моделієрка виявила в своїх вечірніх, сценічних та повсякденних моделях суконь богато фантазії, мистецького таланту, витривалости і пильности у їх виконанні. Застосування ручно мальованих та гаптованих кораликами прикрас надавало шовковим сукням особливого чару (колоски, листочки, квіти та ін). Модельки підбирала Є. Тріска теж з особливим наставленням, бажаючи, щоб участь брало жіноцтво різних професій і віку, членки нашої громади. Переважали жінки з музичною освітою, одна професійна моделька з України і одна лікар. Це були: Лада Лисняк, Уля Кекіш, Лариса Крупа, Олена Новицька, Валя Харенко *і Калина Чолган. Всі вони* дуже добре вив'язалися зі своєї фундації. Президент Українського Інституту Америки В. Баранецький, вітаючи Є. Тріску, подякував їй від громади за великий моральний і матеріяльний вклад в імпрезу. Програму дуже вправно вела акторка Лариса Кукрицька-Лисняк, яка і в минулих роках представляла і докладно пояснювала всі моделі.

В музичній програмі вечора участь брали: молода талановита співачка К. Чолган, знана піяністка Лариса Крупа, здібний скрипаль Юрій Харенко і відома вже зі своїх численних успішних виступів перед українською і неукраїнською громадами Оксана Кровицька та темпераментний піяніст- віртуоз В. Винницький. Постанову обдарувати своїми сукнями визначних жінок України в цій важкій економічній ситуації має намір Є. Тріска виконати в найближчому часі. Ті, що частіше відвідують Україну, певно звернули увагу на те, що жінки в українських містах, скільки дозволять можливості, одягаються елегантно. Ми хоч з великим респектом та сентиментом ставимося до нашої селянки в хустині, мусимо зрозуміти, що нам треба більше жінок до репрезентації. Тож не нарікаймо й не денервуймося, а сприймаймо з теплою усмішкою, коли наша родичка — молода львів'янка чи киянка не дуже радо вдягає збережені нами сукні з 60-их років, які ми їй подарували, а бажала б мати хоч одну таку „креацію", яка відповідає сучасній моді.

Представник України в Організації Об'єднаних Націй Віктор Батюк подякував Є. Трісці та всім виконавцям за поміч для розбудови амбасад України, а Н. Бих вручила Гені китицю квітів. На закінчення імпрези Є. Тріска подякувала всім учасникам та всім, що їй допомогли, а Л. Лисняк попросила всіх на смачну перекуску. Записи окремих осіб в пам'ятній книзі та лист подяки від генерального консула В. Крижанівського є доказом вдячности а ті, хто не міг бути присутнім, бажали б повторення цього показу ще перед висланням експонатів в Україну.

Оля Гасцька

У глибокому смутку повідомляємо приятелів і знайомих, що 19-го травня ц. р. у Сан Ситі (біля Фініксу, Арізона), після короткої і важкої недуги, у 74-му році свого життя, упокоївся в Бозі

бл. п.

Володимир Децик

ЗАУПОКІЙНІ ЦЕРКОВНІ ВІДПРАВИ відбулися в українській католицькій церкві у Фініксі, а ПОХОРОНЕНО його на цвинтарі о. Миколая в Чикаґо, Ілл.

Опечалені:
ТІЛІ ДЕЦИК — дружина з дочками
РОКСАНОЮ І ХРИСТИНОЮ
та дальша родина в Канаді й Україні

Господи, прийми мою грішну душу,
А ти, чужа земле, прийми моє тіло.
І. М. Ч.

Повідомляємо приятелів та всіх колишніх знайомих, що 26-го березня 1993 року відійшов у вічність

бл. п.

о. д-р Іван М. Чинченко

народжений в селі Завадівці, на Херсонщині, в Україні.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбулися 2-го червня в катедрі Пресвятої Тройці, а тлінні останки поховано на православній секції кладовища Glen Eden, Вінніпеґ, Манітоба, Канада.

Покійний о. д-р Іван М. Чинченко просив усіх його знайомих та приятелів про молитви, особливо про Служби Божі, за спокій його душі.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

ГРУПА ПРИЯТЕЛІВ

Конференція Українських Пластових Організацій
Головна Пластова Рада і Головна Пластова Булава
повідомляють пластове братство,
що в ранніх годинах 11-го червня 1993 р.
на віки спочив
ВЕЛИКИЙ ПРИЯТЕЛЬ МОЛОДІ

ГОЛОВНИЙ КАПЕЛЯН ПЛАСТУ

СВЯТІШИЙ

МСТИСЛАВ І

ПАТРІЯРХ КИЇВСЬКИЙ І ВСІЄЇ УКРАЇНИ
ДОБРОДІЙ ПЛАСТОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ
ПОЧЕСНИЙ ЧЛЕН ПЛАСТУ

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

СКОБ!

Головна Пластова Рада
Головна Пластова Булава

СПОРТОВІ ВІСТІ

Редагує Омелян Твардовський

УСК Ню Йорк — Шемрок СК — 5:3

Перемогою 25 квітня перша дружина УСК відплатила футболістам клюбу „Шемрок" за попередню поразку 1:2. Були це відплатні змагання за чемпіонат II дивізії Космополітальної Ліги, в яких УСК цим разом переміг солідним вислідом 5:3.

Серію голів розпочав Аліяс, який вже до перерви в 15-ій і 24-ій хвилинах здобув 2:1. У другій половині суперники накинули швидше темпо, завдяки якому на початку вирівняли 2:2 і своїм останнім голем в цій зустрічі здобули ведення 3:2. В дальшому ході змагань суперники в більшості грали дефензивно, бажаючи втримати перевагу одним голем. Наші футболісти в свою чергу перейняли ініціятиву, у висліді чого Турко вирівняв 3:3, після чого Ґреб з карного здобув ведення 4:3 і остаточно у 80-ій хвилині знову Турко з подачі Аліяса встановив кінцевий вислід зустрічі 5:3.

УСК Ню Йорк — „Фейрфілд Юнайтед" — 3:0

У неділю, 2-го травня, перша дружина УСК відбула чвертьфінальні змагання за Чашу Космополітальної Ліги, в яких елімінувала клюб „Фейрфілд Юнайтед" „сухим" вислідом 3:0. Черговий суперник наших футболістів — польський клюб з Брукліну „Польонія", який переміг „Ґотчі".

У звітових змаганнях дружина УСК мала перевагу, завдяки якій наші чільні снайпери зуміли втілити в перемогу. Конто голів відкрив Турко в 20-ій хвилині — 1:0. В 35-ій хвилині з подачі Турка Ґреб подвоїв вислід 2:0.

Після відпочинку суперники провели кілька швидких акцій, однак оборона і воротар УСК зуміли успішно ліквідувати всі небезпеки. В 65-ій хвилині з гарної позиції, що її випрацював Турко, Тазі здобув останнього голя змагань 3:0.

Склад УСК: Мекс, С. Коваленко, Сабальякас, В. Коваленко, Ґреб, Тазі, Аліяс, Турко, Плісак, Ясіне, Волводіно, Чікінйо, Ґомез, Раміро. Провідник і тренер Стефан Коваленко.

С. К.

УСВТ „Ч. Січ" — „Джерзі Прайд" СК — 2:0

Ровей, 25 квітня. — Були це змагання за чемпіонат вищої дивізії Ґарден Стейт Ліги, Ню Джерзі, в яких „Ч. Січ", цим разом на виїзді в Ровей, перемогла вислідом 2:0. Якщо йдеться про перебіг цієї зустрічі, то пройшла вона в напруженій атмосфері, що її ввесь час створювали футболісти господарів, фавлюючи змагунів нашої дружини та провокуючи не спортові інциденти. На жаль, головний суддя цих змагань Ціммерман (недавно прибув з Росії) переочував ці неспортові вчинки футболістів господарів і, як не дивно, „карав" жовтими картками і один раз червоною українських футболістів. Не зважаючи на згадані обставини, „січовики" зуміли здобути перемогу і привезти додому обидві точки.

В 16-ій хвилині юніор Ротбарт з подачі П. Паливоди здобув ведення 1:0. Ще перед перервою Борецький успішно закінчив акцію нашого нападу, встановивши, як пізніше виявилося, кінцевий вислід зустрічі 2:0. В другій половині господарі, як вже згадано вище, пописувалися брутальною грою, якою знизили рівень і спортову атмосферу.

УСВТ „Ч. Січ" — Воллінгтон „Краковія" СК — 2:4

У чергових змаганнях за чемпіонат вищої дивізії Ґарден Стейт Ліги, що відбулися в неділю, 2-го травня, „Ч. Січ" зазнала поразки з польським клюбом „Краковія" 2:4. Вже в 10-ій хвилині „січовики" вели 1:0, що його здобув Сергіїв з подачі Борецького. В 21-ій хвилині польські футболісти вирівняли з вільного стрілу, коли м'яч пролетів понад „стінку" футболістів і несподівано понад голову воротаря. Ще перед перервою суперники використали помилку оборонця і здобули ведення 2:1. Після перерви „січовики" створили декілька добрих можливостей до здобуття голів, однак м'яч із стрілів Сергієва, Борецького і Варянки пролітав поруч, то понад ворота гостей. У свою чергу суперники вповні використали свої можливості, здобувши два чергових голі. Єдиного голя для нашої дружини з карного здобув Борецький.

Склад „Ч. Січі": Хамуляк, Т. Науменко, П. Паливода, В. Науменко, Кохановський, Варянка, Ротбарт, Я. Твардовський, Борецький, Муніс, Лясота, Сергіїв, Торій, Пекар. Провідник і тренер Михайло Паливода.

Відбиванкові дружини „Ч. Січі" в реґіональних турнірах

Обидві відбиванкові дружини „Ч. Січі" — жіноча й чоловіків — були учасниками реґіональних першостей відбиванкового району ЮСВБА „Ґарден-Емпаєр". Чоловіча дружина 18-го, жіноча 25-го квітня в Ню Йорку.

Технічні висліди чоловічої дружини:

„Ч. Січ" — Ню Полц ВК — 10:15, 14:16
„Ч. Січ" — Гайтставн ВК — 15:5, 11:15
„Ч. Січ" — Свейв ВК — 15:12, 13:15
„Ч. Січ" — Берген ВК — 15:10, 14;16

Склад „Ч. Січі": О. Гладкий, А. Стасюк, М. Завадівський, Р. Кош, М. Дулин, А. Пенцак, Б. Іваськів, В. Кравець, М. Ликтей.

Технічні висліди жіночої дружини:

„Ч. Січ" — Ню Гейвен ВК — 15:9, 15:10
„Ч. Січ" — Віндіґав ВК — 14:16, 12:15
„Ч. Січ" — Санкріні Сити — 15:6, 15:7
„Ч. Січ" — Спорт Секшин ВК - 13:15, 15:9

Між 15-ти дружинами „Ч. Січ" дійшла до чвертьфіналу, в якому, однак зазнала поразки з клюбом Лонґ Айленд — 13:15, 14:15. Остаточно наша дружина зайняла п'яте місце цього турніру. Склад „Ч. Січі": А. Гомко, А. Завадівська, С. Флак, Е. Андерсон, Л. Баук, Т. Кігічак.

„Ч. Січ" — УНС (юнаки) — Ню Джерзі „Нашенелс" (юнаки) — 2:1

Успішно виступають футболісти-юнаки у чемпіонаті своєї дивізії в лізі Норден Кавнті Ню Джерзі. В чергових змаганнях з однолітками „Нешенелс" юні „січовики" перемогли вислідом 2:1. Переможні голі здобули Нівес і Колодій. Крім них у складі виступають Гарасим, Мандзій, Кріґен, Малічишин, Вислоцький, Джонс, Бриско, Равриш, Панас, Самсон, Юстин. Провідник Олег Колодій, тренер Ігор Чупенко.

(от)

Спортова Школа „Ч. Січі"-1993

Розпочалися вписи на 4-тижневий вишкіл до 24-ої з ряду Спортової Школи „Ч. Січі", що в цьому році відбудеться від 25-го липня до 21-го серпня на оселі УБСоюзу в Ґлен Спей, Ню Йорк.

Як минулими роками, заавансований вишкіл проходитиме в чотирьох головних ділянках: футболі (копаному м'ячі), тенісі, плаванні і відбиванці, що їх проводитимуть досвідчені інструктори зі ЗСА і України. Як відомо, Спортова Школа „Ч. Січі" була визнана відповідними американськими аґенціями, що мають нагляд над літніми таборами, як зразкова, так під оглядом вишкільних програм, як і безпеки та чистоти. Спортову Школу „Ч. Січі" протягом багатьох років патронує УСЦАК.

Провід Спортової Школи закликає батьків і діючі українські спортові осередки висилати дітей на вишкіл і цим зміцнювати занепадаючі наші спортові товариства і клюби. Порівняно кошт вишколу у Спортовій Школі доступний і крім того групи більше десяти учасників від осередку мають додаткові знижки. Немає причини, чому українські діти, бажаючи бути активними в спорті, не мають бути учасниками Спортової Школи. Учасниками Спортової Школи можуть бути діти у віці 6—18 років. По інформації і аплікації треба писати на адресу: Ukrainian Sport School, 680 Sanford Ave., Newark, N. J. 07106.

Похоронено д-ра В. Вереша

Св. п. д-р В. Вереш

Після затяжної хвороби пістряка костей, в суботу, 15-го травня ц. р., відійшов у Вічність д-р Василь Вереш. Він народився 7-го липня 1916 року в Сірмі (нині Дротинці), в Карпатській Україні.

У вівторок, 18-го травня, його приятелі й знайомі зібралися в похоронному заведенні Дучинський і Черко в Йонкерсі, щоб взяти участь у Панахиді, яку відслужили єпископ Василь Лостен, о. Патрикій Пащак, ЧСВВ, парох церкви св. Юра в Ню Йорку і генеральний вікарій Стемфордської дієцезії Української Католицької Церкви, о. монс. Петро Федорчук, о. Ігор Мідзак, парох Української Католицької Церкви св. Михаїла, й о. д-р Василь Бойсак — краянин покійного. Під час Панахиди дякував Петро Ганкевич.

Після Панахиди Владика Лостен у своєму прощальному слові згадав, що покійний Василь не мав в Америці близької рідні, але його родину заступила українська спільнота, для якої він віддав свій туземний труд.

У середу, 19-го травня, тлінні останки перевезено до церкви св. Миколая, візантійського обряду, де о. Євген Фолтон і о. Патрикій Пащак спільно відслужили Святу Літургію.

Отець П. Пащак у прощальному слові дав короткий огляд життєвого шляху д-ра В. Вереша, головно на американському терені, якого всі знали з його жертвенности на українські цілі. Він постійно пам'ятав про визначних діячів Карпатської України — президента о. Августина Волошина, прем'єра Юліяна Ревая і проф. Августина Штефана, часто спільно з місцевими громадянами вшанував їх річницю смерти, на яких доповідачі оповідали про їх працю для свого народу. А відтак він прочитав телеграму від інж. Олександра Палаташа, члена Управи Братства Карпатських Січовиків: „Дорогий і незабутній друже Василю! Цього разу моя подорож до Тебе не плянована і сумна. Прийшов попрощатися з Тобою в останній раз і приніс Тобі грудочку рідної землі, яку Ти вже не побачиш. Я і мої друзі, ми всі відчуваємо біль від цієї втрати. Доля нас з Тобою звела — на далекій чужині з однією ціллю — праця для свого народу. З молодечим запалом Ти віддався праці, головно відродити й привести до рідного материнського лона заблуджених наших земляків, яким доля не була ласкава, бо, приїхавши сюди, тільки одне знали — працю, працю і працю, а духовне життя — церква, школа — були у посіданні наших недругів.

Ти відчув цю потребу одним з перших, що взялися до конкретної праці. Так було зорганізовано Карпатський Союз, Братство Карпатських Січовиків і Карпатський Дослідний Центр. Видавав газету „Карпатську Зорю", зорганізував радіопрограми, недільні програми для молоді й тому подібне.

Дорогий друже Василю! Твоя праця не пішла намарне! Сьогодні на нашому Срібному Закарпатті, на найвищій горі Говерлі — прапор Карпатських Січовиків повіває. Ідея, за котру Ти боровся від дитинства — перемогла. Дух героїв живе і буде вічно жити, бо він є в корені землі й политий кров'ю, а Ти, дорогий Василю, є його частиною... Вічна Тобі пам'ять!"

Після Служби Божої жалібний кортеж з тлінними останками д-ра В. Вереша вирушив на український католицький цвинтар Св. Духа в Гемптонбурґу, Н. Й., де єпископ В. Лостен в асисті отців П. Пащака, монс. Івана Сквиллера і В. Бойсака відслужили надгробну Панахиду й обряд запечатання гробу.

Присутні взяли участь у поминках, які відбулися у місцевому ресторані „Боллс Гед Інн", а після молитви й спільного полуденку д-р Іван Флис, виконавець заповіту Вереша, у прощальному слові пригадав присутнім про їх обопільну працю, спочатку в бюрі Вереша у фірмі висилок пакунків, а відтак у продажі нерухомостей. Бесідник підкреслив, що покійний був дуже добрим купцем і продавцем, а одночасно мав щире й добре серце. Він уважав його за свого близького приятеля.

Владика Лостен говорив, що Вереш був інспіратором купна посілости, де тепер маємо цвинтар Св. Духа, він постійно був у дружніх відносинах з покійним єпископом Йосифом Шмондюком, основоположником цього цвинтара, а для стемфордського музею подарував свою колекцію мистецьких картин визначних наших мистців. Отець Пащак у прощальному слові згадав про особисте знайомство з Верешом, який постійно служив парофії св. Юра в Ню Йорку своїми порадами й щедрими дотаціями чи то на щорічну вигравкульотерію, чи на фестиваль церкви св. Юра.

Спільним „Чуєш, брате, мій" учасники тризни попрощали бл. п. Василя.

Д-р Василь Вереш від трьох років життя був сиротою. Як Карпатський Січовик, ў 1939 році брав участь в боях проти гонведських наїзників і був поранений. На з'їзді Карпатських Січовиків у Торонто його вибрали головою Світового Братства Карпатських Січовиків. Після Другої світової війни, еміґрувавши до Баварії, в Мюнхені закладено Українську Високу Економічну Школу, в якій він був секретарем і в ній здобув докторат з економіки. У 1949 році він еміґрував до Америки і займався своїм приватним бизнесом — спочатку провадив з Романом Ганкевичем ювелірний склеп (тепер Р. Ганкевич є отцем в Канаді), відтак бюро висилки посилок у Европу, а останні 25 років він провадив у Ню Йорку своє бюро нерухомостей.

Він був членом дирекції Українського Інституту Америки, членом дирекції цвинтаря Св. Духа, співосновником Карпатського Дослідного Центру, видавцем тижневика „Карпатська Зоря", автором англомовного „Довідника про українських професіоналістів і підприємців" (1955), провадив свої радіопрограми, які особисто фінансував, мав свою індивідуальну мистецьку галерію в приміщенні „Самопоміч" в Ню Йорку, на якій виставляв картини наших мистців, які він роками скуповував. Він був довголітнім секретарем 4-го Відділу УНСоюзу „Тиса" в Ню Йорку й за свою працю нагороджений Грамотою УНСоюзу.

У Карпатській Україні бл. п. Василь Вереш має родину своїх рідних, дітей сестри Юлії, і братів Юрія, Івана і Петра, разом аж 18. Наймолодшого брата покійного, що був у похідних групах в Україні, Ґестапо розстріляло — його і брата проф. Петра Стерча під Лубнами в Україні.

Р. Голіят